

Розділ 1

Книга у шкіряній палітурці була непоказна. На погляд пересічного історика, вона нічим не відрізнялася від інших рукописів Бодліанської бібліотеки Оксфордського університету — старих та потертих. Але я, коли взяла її в руки, відразу ж збагнула, що є в цій книзі щось химерне.

Тієї надвечірньої вересневої години в читальному залі герцога Гамфрі було відлюдно, і замовлення на літературу виконувалися швидко, бо літній наплив візитерів-науковців уже вщух, а лихоманка осіннього семестру ще не почалася. Та я насправду здивувалася, коли біля столика видавання мене зупинив Шон.

— Докторе Бішоп, ваші рукописи вже прибули, — сказав він тихо, змовницьки. На грудях на його в'язаному ромбиками светрі виднілися іржаво-жовті смуги від старих шкіряних палітурок. Він сором'язливо і квапливо їх струсив, і йому на лоба впало пасмо жовтуватого волосся.

— Дякую, — відповіла я і приязно всміхнулася. Річ у тім, що я нахабно нехтувала правила, котрі обмежували кількість книжок, які науковцеві належало замовляти впродовж одного дня. І Шон, із яким я на старших курсах випила не одну чарчину в барі напроти бібліотеки, уже з тиждень, не ремствуючи, виконував усі мої замовлення.

— І припини звати мене «доктор Бішоп». Бо мені здається, що ти звертаєшся до когось іншого.

Він вишкірився у відповідь і бухнув на подряпаний, заяложений стіл стос замовлених мною рукописів — усі з чудовими зразками алхімічних ілюстрацій із Бодліанської збірки; кожен — у захисному сірому картонному футлярі.

— О, мало не забув! Там ще один, — похватився Шон і зник у клітці ліфта. Невдовзі він повернувся з великим товстим рукописом у палітурці з плямистої телячої шкіри. Поклавши фоліант зверху на стос, він нахилився й уважно придивився до нього. У темному світлі бронзової читальної лампи, прикріпленої до полиці, блиснули тонкі золочені дужки Шонових окулярів.

— Цю книгу вже давно ніхто не замовляв. Коли ти повернеш її, треба буде зробити примітку, щоб для неї зробили картонний футляр.

— Може, мені нагадати?

— Не треба. Я вже зробив позначку отут, — Шон постукав себе пучками по голові.

— Напевне, твій розум краще організований, ніж мій, — зазначила я, широко всміхнувшись.

Шон сором'язливо зиркнув на мене і смикнув вузький аркуш замовлень, але той лишився стирчати між палітуркою та першими сторінками.

— Не хоче вилазити, — прокоментував Шон.

Порушуючи вже звичну тишу в бібліотеці, у моїх вухах раптом зазвучала приглушена розмова.

— Ти чув? — озирнулася я, спантеличена химерними голосами.

— Що чув? — спитав Шон, відриваючи погляд від рукопису.

Мені в око впали рештки позолоти, що виблискували на краях. Та ці тьмяні золотаві поблиски не пояснювали природи того райдужного мерехтіння, що струменіло від сторінок. Я закліпала очима.

— Та так, нічого. То мені здалося. — Із цими словами я підхопила рукопис, і від доторку до палітурки в мою шкіру наче вп'ялися тисячі дрібних голочок. Шон і досі тримав пальцями аркуш замовлень, і тепер ця вузька смужка паперу легко вислизнула з лещат палітурки. Я притиснула книги підборіддям — і на мене накотилося моторошне відчуття, у якому потонули знайомий бібліотечний запах заструганих олівців та мастики для підлоги.

— Діано, з тобою все гаразд? — стурбовано перепитав Шон.

— Та все нормально. Просто трохи втомилася, — відказала я, відводячи носа подалі від книг, і швидко рушила крізь старовинну, збудовану ще в п'ятнадцятому столітті частину бібліотеки, повз читальні столи елизаветинської доби з їхніми подряпанними поверхнями. Готичні вікна, між якими розташовувалися ці столи, спрямовували увагу читача догори, на кесонні стелі. Там впадали в око елементи трьох корон університетського герба, написані яскравою фарбою та позолотою, та зображена на ньому розгорнута книга з девізом «Бог — моя просвіта», що постійно нагадував про себе згори.

Тієї п'ятниці моїм єдиним компаньйоном у бібліотеці була американський науковець — Джиліан Чемберлен. Вона викладала класичні мови в коледжі Брін-Мора і більшість свого часу в бібліотеці проводила, переглядаючи папіруси у скляних футлярах. Аби не по-

трапляти їй на очі, я швидко рушила повз неї, але скрипуча підлога видала мене.

Моя шкіра засвербіла — як завжди, коли одна відьма відчуває на собі погляд іншої відьми.

— Діано? — гукнула вона з півмороку. Я зітхнула від прикрості й зупинилася.

— Привіт, Джиліан. — Раптом мене охопила незбагненна тривога за мій стос манускриптів, тож я вирішила триматися від відьми якомога далі й стала так, щоб вона не бачила моєї ноші.

— Що ти робитимеш на Мабон? — Джиліан не проминала нагоди зупинитися біля мого столика і запропонувати — поки я не поїхала з Оксфорда — скористатися нагодою і зустрітися зі своїми «сестрами». До чаклунського свята на день осіннього рівнодення лишалося кілька днів, і вона дедалі настирливіше робила спроби затягнути мене на оксфордський шабаш відьом.

— Працюватиму, — швидко відказала я.

— Ти ж знаєш, тут є кілька гарненьких відьмочок, — нагадала Джиліан із удаваним невдоволенням. — От взяла б і зустрілася з нами в понеділок.

— Гаразд, я подумаю, — відповіла я, рушаючи до Сельден-Енд — просторої прибудови сімнадцятого сторіччя, розташованої перпендикулярно читальні герцога Гамфрі. — Але я саме готую виступ на конференції, тому не надто розраховуй на мій прихід.

Тітка Сара завжди застерігала мене: відьма не може брехати відьмі, але застереження не зупинило.

Джиліан мугикнула з розумінням і провела мене поглядом.

Повернувшись на своє звичне місце навпроти аркових вікон зі свинцевою облямівкою, я стрималася, аби не гепнути важким стосом книг об стіл, бо мала зважати на поважний вік манускриптів.

Книга, яка, здавалося, неохоче відпустила свій аркуш замовлень, лежала згори. На її корінці мерехтів тиснений позолотою гербовий щит Еліаса Ешмола, знаного колекціонера та алхіміка сімнадцятого сторіччя. Його книги та папери потрапили до Бодліанської бібліотеки з музею Ешмола ще в дев'ятнадцятому сторіччі. Серед них був і цей манускрипт за номером 782. Я обережно торкнулася коричневої шкіри палітурки.

І відразу ж відчула легкий удар. Швидко відсмикнула руку, але недостатньо швидко — кольки побігли по пальцях, по руках пішла гусяча шкіра, а м'язи на плечах, шиї та спині напружилися. Кольки

швидко минули, залишивши по собі відчуття нездійсненого бажання. Вражена власною реакцією, я позадувала від стола.

Та навіть із безпечної відстані манускрипт ніби кидав мені виклик, погрожував зруйнувати стіни, якими я відгородила кар'єру науковця від успадкованих обов'язків останньої відьми з роду Бішопів. Зі здобутим тяжкою працею докторським ступенем та штатною посадою з перспективою кар'єрного росту, я витворила собі життя, що трималося на здоровому глузді та наукових здібностях, а не на ірраціональних передчуттях та заклинаннях, і відмовилася від родинної спадщини. В Оксфорді я планувала завершити один дослідницький проект і опублікувати, представити колегам свої висновки, обґрунтовані численними аналітичними викладками та виносками. Тут не було місця припущенням та здогадкам, здобутим завдяки відьмацькому «шостому» чуттю.

Та мимоволі я замовила потрібний для мого дослідження алхімічний манускрипт. І тепер виявилось, що він має надприродну силу, яку неможливо ігнорувати. Мені кортіло розгорнути його й поглянути, що ж там всередині. Але імпульс, сильніший за бажання розгорнути книгу, стримав мене, і я подумки спитала себе: яка природа моєї цікавості? Інтелектуальна, пов'язана з моєю науковою діяльністю, чи вона має стосунок до відьмацької спадщини моєї родини?

Я увібрала в легені повітря, просякнуте звичними бібліотечними пахощами, і заплющила очі, аби прояснити свої думки. Бодліанська бібліотека завжди була для мене притулком, місцем, аж ніяк не пов'язаним із родинним спадком Бішопів. Я схрестила на грудях руки, намагаючись подолати тремтіння, і витріщилася в дедалі густіших сутінках на екземпляр № 782, розмірковуючи, що ж робити.

У цій ситуації моя мати інтуїтивно знайшла б відповідь. Бішопи переважно були талановитими відьмами, але моя мати, Ребекка, була особливою. Усі так казали. Її надприродні здібності виявилися рано, і вже у старших класах вона перевершувала в чаклунстві навіть досвідченіших відьом місцевого клану завдяки своєму інтуїтивному розумінню заклинань, вражаючій проникливості та моторошній здатності бачити сутність людей і подій. Молодша сестра моєї матері, тітка Сара, теж була вправною відьмою, але її здібності мали традиційний характер: вона вправно готувала зілля і добре володіла чималою кількістю відьмацьких чар та заклинань.

Мої колеги-історики про мою родину не знали нічого, але кожен мешканець Медісона, глухого містечка в північній частині штату

Нью-Йорк, де я разом із Сарою жила з семи років, знав про Бішопів усе. Мої нащадки перебралися до Медісона з Массачусетсу після Війни за незалежність. На той час минуло близько ста років відтоді, як Бріджет Бішоп стратили у Салемі. Але чутки та плітки йшли за Бішопами вслід. Накивавши п'ятами з Массачусетсу й оселившись в Медісоні, вони доклали чимало зусиль, щоб довести місцевим мешканцям користь від сусідства з відьмаками: лікували хворих та прогнозували погоду. З часом родина спромоглася закріпитися в громаді, щоби протистояти неминучим спалахам людських забобонів та страхів.

Але моя мати цікавилась навколишнім світом, і ця цікавість вивела її поза безпечні межі Медісона. Спочатку вона подалася до Гарварда, де познайомилася з молодим чаклуном на ім'я Стівен Проктор. Він теж був нащадком древнього роду чаклунів і жадав пізнати життя за межами Нової Англії, де віддавна жили — і мали чималий вплив — його родичі. Ребекка Бішоп та Стівен Проктор були чарівною парою: суто американська відвертість та прямотушність моєї матері урівноважували старомодні манери мого батька. Вони вивчилися на антропологів і, занурившись в іноземні культури та вірування, поєднували свою інтелектуальну пристрасть із глибокою відданістю одне одному. Забезпечивши собі штатні посади у місцевих вишах (мати у своїй alma mater, а батько — в коледжі Веслі), вони часто подорожували за кордон, а згодом домівкою їхньої новоствореної родини став Кембридж.

Я маю мало спогадів про своє дитинство, але кожен із них — яскравий та надивовижу чіткий. І в кожному є батьки: м'який дотик вельвету на ліктях татка, аромат конвалій у парфумах матері, дзенькіт келихів п'ятничними вечорами, коли батьки, вклавши мене спати, сідали вечеряти при свічках. Я пам'ятаю казки, що їх розповідала мені мати на ніч, пам'ятаю стукіт батькової валізки, коли він ставив її на підлогу біля парадних дверей. Це звичайні дитячі спогади, які є в кожній людини.

Але не так було з іншими спогадами про моїх батьків. Пам'ятаю, що мати ніколи не прала білизну, але мій одяг завжди був чистий та акуратно складений. Якщо я забувала написати вчителю прохання на дозвіл відвідати зоопарк, то вузька смужечка паперу сама з'являлася на його столі. А батьківський кабінет зранку був бездоганно чистим, хоча увечері, коли я заходила туди цюмкнути татка і сказати «добраніч», мені здавалося, що там стався вибух,